
Statens jordbruksverks allmänna råd (2004:2) i anslutning till förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag

beslutade den 28 oktober 2004

Regeringen har den 8 juni 2000 utfärdat förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder. Förordningen har trätt i kraft den 1 juli 2000. Statens jordbruksverk har med stöd av 1 kap. 22 § nämnda förordning samt 23 § förordningen (1999:1424) om förvaltning av EG:s strukturfonder meddelat föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag. Jordbruksverket meddelar följande allmänna råd för tillämpningen av nedan angivna bestämmelser.

Allmänna råd till 1 kap. 8 § förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt 19 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag

Prioritering mellan ansökningar om stöd

Investeringsstöd kan enligt Sveriges miljö- och landsbygdsprogram (LBU-programmet) finansieras via två insatsområden, I respektive II. Prioritering mellan ansökningar bör inledas med att ansökningarna delas in efter hur ett eventuellt stöd ska finansieras, via område I, område II eller en kombination av område I och II. För andra hälften av programperioden bör kombinerad finansiering användas restriktivt.

Länsstyrelsen bör besluta om en prioriteringsordning (inom den regionala utvecklingsplanen för LBU). Prioriteringsordningen bör översiktligt visa vilka slag av investeringar som prioriteras inom respektive insatsområde och de förutsättningar som ska gälla i länet (eller vissa delar av länet) eller annat som har generell betydelse för bedömningen i stödärenden. Exempel på vad som bör framgå av prioriteringsordningen är investeringar som man särskilt vill lyfta fram eller sådana som man inte avser att stödja, om man tillämpar en generell minsta gräns för jordbruksföretag eller om man i länet vill främja en viss typ av kompletterande verksamhet.

Eventuella prioriteringar med hänsyn till företagarens kön, geografiskt område, slag av företag och liknande bör också framgå av beslutet. Länsstyrelsen bör inte avslå ärenden med hänvisning till medelsbrist och prioritering mellan ansökningar innan man, åtminstone översiktligt, beslutat om en prioriteringsordning.

Allmänna råd till 4 kap. 1 § förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Fasta anläggningar

Byggnadsinventarier och liknande utrustning bör räknas som fast anläggning även om de inte är fast monterade men behövs för att investeringen ska fungera, t.ex. foderhäckar, lösa grindar, kalvboxar mjölkkningsorgan och liknande. Tyngre utrustning för betesdrift, t.ex. utemjölkkningsstall, vindskydd, foderhäckar och liknande bör också kunna räknas som fasta anläggningar även om de kan flyttas mellan betesplatser. Stängsel bör betraktas som fast anläggning endast om det är byggt för långvarig och stationär användning. Bikuor bör kunna räknas som fast anläggning. En maskin som används stationärt och inte är en fältmaskin bör i stödsammanhang kunna klassas som fast anläggning även om den inte rent fysiskt är fästad i mark eller byggnad, t.ex. en specialbyggd utfodringsvagn.

Truckar, vagnar och liknande, som kan användas för skilda ändamål, bör inte räknas som fast anläggning. Det gäller även då de utgör alternativ till en fast investering t.ex. transportband eller liknande.

Möbler och köksutrustning i stugor för korttidsuthyrning bör inte räknas som fast anläggning. Däremot bör spis, kylskåp och liknande utrustning, som normalt anses höra till grundutrustningen av en lägenhet eller stuga, räknas dit.

Jordbruksföretag

Som jordbruksföretag bör räknas företag vars verksamhet utgörs av växtodling eller husdjurskötsel.

Som framgår av föreskrifterna kan investeringsstöd enbart lämnas till företag med verksamhet som faller inom de sektorer som räknas upp i 6 § 1-9 i föreskrifterna.

Trädgårdsföretag

Med trädgårdsföretag avses företag som yrkesmässigt producerar trädgårdsprodukter, d.v.s. köksväxter, frukt, bär, svamp, blommor och plantskoleväxter. Storskalig produktion av tall- eller granplantor för skogsbruk bör dock inte räknas som trädgårdsföretag.

I de fall trädgårdsproduktionen är kombinerad med handel, innefattande återförsäljning av inköpta produkter, kan hela företagets försäljningsdel räknas in i trädgårdsverksamheten om produktion och försäljning av egna produkter dominerar arbetsmässigt. Om så inte är fallet bör den del av försäljningen som avser inköpta produkter räknas som kompletterande verksamhet när man bedömer kraven på sysselsättning och inkomst.

Renskötsel

Till renskötsel bör räknas arbete med egna renar, arbete med egna och andras renar i kombination samt jakt och fiske. Sameslöjd och turism bör räknas som kompletterande verksamhet.

Allmänna råd till 4 kap. 1 § första stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsselföretag

Kompletterande verksamhet

Av ovan angivna lagrum framgår att det till företag med jordbruk, trädgård eller renskötsel som huvudverksamhet och för vilka huvudverksamheten faller inom de sektorer som är uppräknade i 6 § 1-9 i föreskrifterna, får lämnas stöd för kompletterande verksamhet med nära anknytning till lantbruk.

Huvudverksamheten bör ha en viss minsta omfattning för att motivera klassningen som jordbruks-, trädgårds- eller renskötsselföretag. (Se även avsnitt ”Undantag från kraven på sysselsättning och inkomst” nedan). Tillräcklig omfattning bör bedömas med hjälp av ett eller flera storleksmått av typen hektar åker och bete, frilandsareal, växthusyta, antal djur, årsarbetskraft eller inkomst.

I föreskrifterna finns en uppräkningslista av vad som kan vara kompletterande verksamhet. Denna uppräkningslista är inte uttömmande. Även annan verksamhet som innebär fler inkomstkällor för företag av den här typen kan komma i fråga.

Den kompletterande verksamheten ska enligt förordningen ha nära anknytning till lantbruk. Nära anknytning finns t.ex. om den kompletterande verksamheten använder produkter eller resurser från lantbruksföretag eller är inriktad mot kunder med lantbruksföretag. Härvid bör man även se till det arbete lantbrukaren lägger ner i den kompletterande verksamheten.

Eftersom den kompletterande verksamheten ska utgöra ytterligare en inkomstkälla för företaget bör en investering i sådan verksamhet vara företagsekonomiskt motiverad för att investeringsstöd ska kunna lämnas.

Om stödet till en kompletterande verksamhet överstiger godkänt belopp för s.k. försumbart stöd bör eventuell konkurrenspåverkan bedömas (gäller enbart i mål 1-området).

Inom LBU-programmet bör stöd till kompletterande verksamhet alltid finansieras via insatsområde II.

Allmänna råd till 4 kap. 1 § tredje stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Länsstyrelsen beslutar vilket investeringsbelopp som berättigar till stöd

Länsstyrelsen bör bedöma rimligheten i sökandens kostnadsberäkningar för investeringen utifrån de nivåer som framgår av liknande ansökningar, tillgängliga erbjudanden, offerter, prislistor eller dyl. Om sökandens beräkningar avviker kraftigt från länsstyrelsens bedömning bör länsstyrelsen själv bestämma den kostnad som ska läggas till grund för stödbeslutet. Motivet för detta är främst att sökanden inte ska kunna hoppa över kostnadsberäkningen och ersätta den med en uppskattad kostnad som medvetet sätts mycket högt för att säkert täcka de verkliga kostnaderna. Beslut som baseras på för höga kostnadsberäkningar leder till att prognoser över kommande stödutbetalningar kommer att ligga för högt. Det kan i sin tur leda till att hela anslaget för stöd inte kan utnyttjas.

Allmänna råd till 4 kap. 2 § andra stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Stöd lämnas inte för att uppfylla gällande författningar

Bestämmelsen om att stöd inte lämnas för åtgärder som enligt lag eller annan författning skulle ha varit genomförda vid tidpunkten för ansökan om stöd bör prövas enligt förutsättningarna i varje enskilt fall. Ett företag som har dispens från en viss bestämmelse, t.ex. angående båsmått, har således inte skyldighet att efterleva den bestämmelsen förrän dispensen löpt ut. En ansökan om stöd för ombyggnad enligt de nya kraven bör då kunna beviljas om den kommer in till länsstyrelsen innan dispensen löpt ut. Ett stall som står tomt bör också kunna byggas om med stöd även om stallet inte uppfyller gällande måttbestämmelser före ombyggnaden. Ingen är skyldig att ha vissa mått förrän stallet används.

I vissa gränsfall, då det t.ex. är tveksamt om ett stall är godkänt före ombyggnad, bör man kunna tolka reglerna liberalt. Stöd bör t.ex. kunna beviljas om företagaren inte haft anmärkning från tillsynsmyndigheten och har haft rimlig anledning att anta att villkoren var uppfyllda.

Allmänna råd till 4 kap. 3 § första stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt 10 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Behovsprövning

En allmän utgångspunkt vid behovsprövningen bör vara att den kan göras förhållandevis liberalt med hänsyn till syftet med stödet (förbättrad sysselsättning, miljö- och djurmiljöförbättringar m.m.) Sökandens hela ekonomiska situation, före och efter investeringen, bör beaktas, även tillgångar utanför företaget. Det bör emellertid normalt inte krävas att tillgångar utanför företaget, utom värdepapper av betydelse, ska belånas eller säljas för att finansiera den aktuella investeringen. Länsstyrelsen bör göra en skälighetsprövning i varje enskilt ärende.

Familjemedlemmars förmögenhet bör normalt inte beaktas. Undantag kan dock vara motiverade om förmögenheterna är så stora att det skulle upplevas stötande att inte beakta dem.

Ett mått på den ekonomiska ställningen är företagets och företagarens soliditet, d.v.s. andelen eget kapital i relation till de samlade tillgångarna. Som en grov tumregel bör gälla att den som har ca 80 % eget kapital eller mer får anses ha så god ekonomisk ställning att han inte har behov av stödet. Hänsyn bör emellertid tas även till det egna kapitalets absoluta storlek. Den som t.ex. har ett litet arrendjordbruk kanske har behov av stöd även om det egna kapitalet utgör mer än 80 % medan en person med mycket stora tillgångar kan ha litet behov av stöd även om det egna kapitalets andel är lägre än 80 %. Bedömningen bör baseras på de beräknade förhållandena efter investeringen eftersom en investering i t.ex. en stallbyggnad som regel inte ökar fastighetsvärdet med motsvarande belopp. En stor investering kan därför ge en radikal minskning av andelen eget kapital, jämfört med situationen före investeringen.

En behovsprövning med avseende på sökandens inkomst bör beakta även inkomster utanför företaget. För att det ska vara motiverat att neka stöd med hänvis-

ning till hög inkomst bör den ligga klart över medelinkomsten för heltidsarbetande löntagare. Hänsyn bör även tas till investeringens storlek.

Bedömningen av sökandens kreditmöjligheter bör avse hans möjligheter att få långfristiga lån med marknadsmässig ränta i bank eller annan motsvarande kreditinrättning. Den som behöver utnyttja dyra finansieringsformer bör i dessa sammanhang inte anses ha goda kreditmöjligheter. Ofta är det lättare för den som äger en jordbruksfastighet att få fördelaktiga lån, jämfört med t.ex. en arrendator eller en trädgårdsföretagare. Det kan motivera lite olika bedömningar för olika slag av företag.

Undantag från behovsprövning får göras beträffande särskilt angelägna miljöinvesteringar. Det hindrar emellertid inte länsstyrelsen från att ändå tillämpa behovsprövning om det anses motiverat, t.ex. för att hushålla med knappa medel för stöd.

Lämplighet från allmän synpunkt

Uttrycket allmän synpunkt bör tolkas i vid bemärkelse och avse samhällsintresset i stort, t.ex. miljöintressen, samhällsekonomi och liknande. Exempel på investeringar som inte är allmänt önskvärda kan vara t.ex. byggnader med olämplig lokalisering, störande utseende i känsliga kulturmiljöer samt verksamhet som kan utgöra olägenhet för miljön eller samhället.

Allmänna råd till 4 kap. 4 § första stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Villkor om sysselsättning

Arbetstiden i företaget får bedömas med utgångspunkt från normtal, som vid behov justeras med avseende på företagets storlek, mekaniseringsgrad och andra faktorer som påverkar arbetskraftsbehovet. För jordbruksföretag finns sådana normtal i ”Databok för driftsplanering” som ges ut av Sveriges Lantbruksuniversitet. En noggrann beräkning kan behövas i de fall arbetsinsatsen ligger nära gränsen för stöd. Sysselsättning i form av förtroendeuppdrag, t.ex. inom jordbrukets föreningsrörelse, bör inte räknas till arbetsinsatsen i företaget.

Kravet på personlig arbetsinsats i företaget medför att en jordägare som arrenderar ut sin gård inte uppfyller villkoren för stöd. Detsamma gäller för t.ex. skoljordbruk, huvudman som driver skoljordbruk samt stiftelser. En arrendator som uppfyller stöd villkoren kan däremot beviljas stöd. Det är inget hinder att han lånar till investeringen av jordägaren eller att han tecknar ett överlåtelseavtal som innebär att investeringen efter viss tid och på vissa villkor överläts på jordägaren. (Notera ev. karenstid för överlåtelse.)

Villkor om inkomst

Den andel av inkomsten som kommer från företaget respektive från huvudverksamheterna jordbruks-, trädgårds- och renskötselverksamhet, kan beräknas med hjälp av uppgifter i sökandens självdeklaration och företagets bokslut (resultat- och balansräkning). Eftersom inkomsterna kan variera kraftigt bör bedömningen avse ett normalår. Positiv räntefördelning samt avsättning till expansionsmedel är åtgärder som endast skattemässigt minskar inkomsten från företaget och bör räknas med som inkomst från företaget.

Inkomstvillkoret ska enligt förordningen vara uppfyllt efter investeringen. Det bör avse tidpunkten då investeringen tagits i bruk och produktionen kommit i gång. Därför måste historiska uppgifter i självdeklaration och bokslut kompletteras med en kalkylerad justering till de beräknade förhållandena efter investeringen. Ansökningsblanketten innehåller en mall för en sådan beräkning av företags- och arbetsinkomsten.

Vid bedömning av inkomstfördelningen bör man ta hänsyn till att en företagsinkomst inte är lika entydig och enkel att beräkna som en inkomst av tjänst. En del produktionsgrenar, t.ex. nötköttsproduktion, ger inkomster först efter ett par års verksamhet. I dessa fall bör man, särskilt de första åren, beakta den värdeökning som sker i företaget och inte bara se till den deklarerade inkomsten.

Sjukersättning, aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning och liknande utgör försäkringsersättning. Försäkringsersättning som är av tillfällig art (t.ex. sjukpenning och föräldrapenning) bör kunna räknas in i inkomst av näringsverksamhet om den lämnas som ersättning för att vederbörande för tillfället inte kan arbeta i företaget. Om sökanden arbetar deltid i företaget och har ett förvärvsarbete vid sidan om, bör ersättningen fördelas proportionellt mellan inkomstlagen näringsverksamhet och tjänst.

Villkor om tillfredsställande försörjning

Med tillfredsställande försörjning bör avses att sökanden har tillräckliga inkomster, inklusive inkomster utanför företaget, för normala levnadsomkostnader. Det bör dock beaktas att även en låg inkomst, ibland avsevärt lägre än medelinkomsten för löntagare, kan vara tillräcklig för att ett lantbruksföretag ska bestå och utvecklas.

Allmänna råd till 4 kap. 4 § sista stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder samt 5 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Undantag från kraven på sysselsättning och inkomst

Särskilt angelägna miljö- och djurmiljöinvesteringar samt investeringar för kompletterande verksamhet får stödjas utan hinder av bestämmelserna i första stycket i 4 kap. 4 § förordningen, d.v.s. bestämmelserna om arbetsinsats och inkomst. Formuleringen i förordningen – att investeringar *får* stödjas – medför att ett beviljat stöd i ett fall inte behöver vara prejudicerande för andra, liknande fall.

Stöd kan, enligt 4 kap. 1 § förordningen, endast lämnas till den som driver ett jordbruks-, trädgårds- eller renskötsel företag. För att företaget ska kunna räknas dit krävs därför alltid en viss minsta omfattning av sådan verksamhet. En lämplig avgränsning kan vara att företaget bedrivs yrkesmässigt och ger en påtaglig inkomst till företagaren. Om företaget inte ger något överskott kan det ändå räknas som ett jordbruks-, trädgårds- eller renskötsel företag om driften är av sådan storlek och art att företaget traditionsenligt bör betraktas som ett sådant företag.

Stöd för investeringar för särskilt miljövänlig spridning av stallgödsel kan således bara beviljas företag som bedriver verksamhet med jordbruk. Företag som inte gör det, t.ex. en maskinstation helt utan eget jordbruk, kan därför inte komma ifråga för stöd. Även en liten verksamhet med jordbruk bör dock i dessa fall kunna räcka för stöd.

Undantagsmöjligheten beträffande angelägna djurmiljöinvesteringar är kopplad till företag med betesdrift i områden där det är särskilt angeläget att bete upprätthålls. Särskilt angeläget är det exempelvis i södra Sveriges skogs- och mellanbygder, naturreservat, strandängar, fjällnära områden m.fl. Den bakomliggande orsaken enligt LBU-programmet är att kunna bibehålla landskapets skötsel.

Även för kompletterande verksamhet (diversifiering) kan stöd lämnas till företagare som inte uppfyller kraven på arbetsinsats och inkomst. I programmet för landsbygdsutveckling lyder formuleringen: ”Deltidsföretag är stödberättigade för investeringar som innebär en företagsekonomiskt motiverad diversifiering av verksamheten.” Ordvalet deltidföretag kan läggas till grund för tolkningen att jordbruksdelen bör vara så stor att den betyder något för sökandens försörjning. Diversifieringen ska även vara företagsekonomiskt motiverad. Motsvarande lönsamhetskrav ställs inte vid angelägna miljö- eller djurmiljöinvesteringar.

Allmänna råd till 4 kap. 4 § fjärde stycket förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Juridisk person

För juridiska personer behöver ägarförhållandena utredas innan man kan bedöma villkoren om sysselsättning och inkomst. En uppgift om ägarförhållandena som lämnats av behörig firmatecknare får normalt anses tillräcklig. Samebyar är juridiska personer som per definition bör anses som godkända med hänsyn till sysselsättning och inkomst, då förutsättningen för att ingå i en sameby är att äga renar och att samtliga medlemmar får inkomster från verksamheten.

Allmänna råd till bilaga 1 avsnitt 3 förordningen (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsutvecklingsåtgärder

Samverkansföretag

Med samverkansföretag bör avses samverkan mellan två eller flera enskilda företag. Det är således inte samverkan när två eller flera personer gemensamt driver ett och samma företag. Den del av verksamheten som bedrivs i samverkansform bör dessutom vara betydande. Exempel på samverkan som uppfyller villkoren kan vara två företag som driver sin växtodling i ett gemensamt företag eller driver animalieproduktionen – eller viss del av animalieproduktionen, exempelvis mjölkproduktionen – i ett gemensamt företag. Två företag som samarbetar i mindre omfattning, t.ex. genom att äga maskiner gemensamt, bör inte anses utgöra ett samverkansföretag.

Ett gammalt samverkansföretag bör efter en tid kunna räknas som ett vanligt, samägt företag och därmed inte beviljas dubbelt stödbelopp. Så länge medlemsföretagen även har enskilt drivna verksamheter av betydelse för ägarens sysselsättning och inkomst, bör emellertid den gemensamt drivna verksamheten kunna räknas som samverkansföretag. Annars kan följden bli att det är förmånligare för medlemsföretagen att göra enskilda investeringar i stället för gemensamma.

Samebyar bör kunna räknas som samverkansföretag och därmed kunna få dubbelt stödbelopp. Antalet medlemmar är ofta ganska stort, jämfört med samverkansföretag inom jordbruket och alla är inte lika aktiva i renskötseln. Det motiverar att samebyn bör få räkna in arbete som utförs av medlemmar som en stödberättigande ut-

gift vid investeringsstöd, under förutsättning att fakturering och betalning skett på affärsmässiga grunder.

Fyraårsperiod för stödberäkning

Den period om fyra år som begränsar det maximala stödbeloppet bör räknas löpande och med utgångspunkt från datum för beslut om stöd.

Huvudregeln bör vara att sökanden får vänta med att ansöka om stöd och därmed även vänta med att påbörja en ny investering tills fyraårsperioden passerat.

Vid generationsskifte inom familjen bör den nye ägaren kunna beviljas stöd utan reducering på grund av att den förre ägaren fått stöd den senaste fyraårsperioden. Det kan emellertid finnas fall då det är motiverat att räkna med stöd till den tidigare ägaren, t.ex. då generationsskiftet görs under en period med stora investeringar som har inbördes samband.

Vid bildande av bolag bör tidigare beviljat investeringsstöd till en bolagsmedlem, som drivit företaget eller del därav tidigare, räknas in i maximibeloppet för stöd till bolaget.

Allmänna råd till 7 § punkt 4 Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Leasingutgifter berättigar inte till stöd

Med leasingutgifter bör avses utgifter för leasing av utrustning som är avsedd att användas i primärproduktionen, t.ex. en mjölkningsrobot eller en siloanläggning.

Däremot bör hyra för maskin eller utrustning som används för att genomföra investeringen, t.ex. en betongblandare eller en byggsåg inte liknas vid en leasingutgift utan anses vara en stödberättigande utgift liksom avbetalningsköp, med beaktande av att räntedelen inte är stödberättigande.

Allmänna råd till 8 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Annat EU-stöd till investeringen

Länsstyrelsen bör kontrollera att ett företag som ansökt om investeringsstöd inte samtidigt sökt och beviljats annat EU-stöd för samma investeringskostnad. Exempel på andra EU-stöd som kan komma ifråga för investeringar är förädlingsstöd och projektstöd.

Med beaktande av maximigränsen för hur mycket statligt stöd som högst får lämnas till en investering, kan helt nationellt finansierat stöd däremot kombineras med EU-stöd. EU-stödet bör då baseras på den återstående investeringsutgiften efter att det nationella stödet frånräknats. Det förekommer dock att nationella stöd, t.ex. landsbygdsstödet, i efterhand finansieras med hjälp av EU-medel genom programmen för olika målområden.

Allmänna råd till 12 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Ekonomisk livskraft, kalkyl

Företagets ekonomiska livskraft ska enligt 12 § i föreskrifterna visas med hjälp av en kalkyl.

En förenklad kalkyl kan godtas då företaget erfarenhetsmässigt bedöms ha ekonomisk livskraft, t.ex. ett mjölkproduktionsföretag av viss storlek och med måttlig skuldsättning. Den förenklade kalkylmall som finns i ansökningsblanketten och som utgår från företagets tidigare resultat är som regel tillräcklig. Vid mycket stora investeringar, start av nytt företag eller av ny verksamhet kan en mer omfattande kalkyl behövas. Kalkylen bör vara utförlig och lättläst samt försedd med tillräckliga uppgifter om företagets ekonomiska förutsättningar samt i övrigt de uppgifter som länsstyrelsen kräver.

För deltidsföretag, som genomför angelägna investeringar för miljö- eller djurmiljöförbättringar, kan ett svagt eller negativt resultat accepteras om företaget ändå bedöms vara livskraftigt.

Allmänna råd till 13 – 15 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Minimikrav för miljö m.m.

Minimikraven för miljö, hygien och djurskydd är kopplade till de i 13 § uppräknade författningarna som bedömts vara tillämpliga på lantbruksföretag. Det medför att ett eventuellt föreläggande eller förbud som motiveras av andra bestämmelser inte utgör hinder för stöd. Inte heller sådana förelägganden som endast uppmanar företaget att man i sin verksamhet ska följa vissa bestämmelser eller liknande utgör hinder för stöd eftersom de inte bör betraktas som överträdelse av minimikraven.

Om det finns ett föreläggande bör länsstyrelsen således kontrollera om föreläggandet gäller de uppräknade bestämmelserna eller om det innebär en överträdelse av minimikraven.

Om det finns ett föreläggande, förbud el. dyl. som utgör hinder för beslut om stöd ska ansökan avslås enligt 14 § i föreskrifterna. Om det emellertid framgår av kontakten med tillsynsmyndigheten att bristen förväntas undanröjas inom den närmaste framtiden bör stöd kunna beviljas när föreläggandet undanröjts. Stödmottagaren bör i sådana fall meddelas detta.

Om det finns hinder för slututbetalning av stöd enligt 15 § i föreskrifterna bör stödmottagaren meddelas att utbetalning inte kan beviljas förrän föreläggandet undanröjts och att det måste ske inom ett år.

Om en begäran om delutbetalning avslås på grund av att minimikraven inte uppfylls bör stödmottagaren meddelas att de kostnader som specificerats vid detta tillfälle får redovisas på nytt vid nästa begäran om utbetalning tillsammans med de kostnader som då eventuellt tillkommit.

Om brister upptäcks vid s.k. fältkontroller som länsstyrelsen utför eller vid en besiktning inför en slututbetalning bör handläggningen inför utbetalningen inte anses fullständig förrän förhållandena utretts och det kan fastställas om minimikraven uppfylls eller inte.

Allmänna råd till 16 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Stöd för investeringar som medför utökning av produktionen

Om investeringen medför utökning av produktionen eller inte bör bedömas på företagsnivå.

För att en produktion inte ska betraktas som nystartad och därmed falla under reglerna för utökning bör produktionen ha pågått minst ett år vid ansökningstillfället. Att återuppta tidigare produktion bör inte räknas som utökning bara för att produktionen legat nere en tid, t.ex. i samband med brukarskifte, under förutsättning att anläggningarna är möjliga att använda utan omfattande investeringar.

Mjolksektorn

Antalet utökade koplatser bör ligga till grund för bedömningen om en investering inom mjolksektorn leder till utökad produktion.

Det är angeläget att sökanden i aktuella fall påminns om villkoret att mjolkproduktionen inte får överstiga mjolkkvoten. Vid kontroll av att villkoret är uppfyllt bör produktionen (mjolkleveransen) omräknas med avseende på fetthalt. Omräkningen görs enligt samma modell som tillämpas enligt reglerna för mjolkkvot. Jordbruksverket har uppgifter om producenternas mjolkkvot och leveranser.

Nötköttsektorn

Till investeringar som kan leda till utökad produktion inom nötköttsektorn bör räknas investeringar i stallbyggnader för am- och dikor, för kalvar från sådana kor och för kalvar inköpta för köttproduktion. Stöd för investering i gödselvårdsanläggning på ett nötköttföretag bör kunna lämnas utan hinder av reglerna om utökning. Vid beräkning av djurtätheten bör alla djur vid företaget räknas med, även t.ex. mjolkkor som inte räknas till nötköttsektorn.

Svinsektorn

Vid traditionell svinproduktion bör stöd kunna lämnas då ett stall byggs om med högst samma antal platser eller då ett stall som används tas ur bruk varaktigt (omdisponeras för annat ändamål eller rivs) och ersätts av ett nytt stall med högst samma antal platser.

Byggnadsinvesteringar vid produktionsomläggning, t.ex. övergång från smågrisproduktion till integrerad uppfödning, bör inte räknas som utökning under förutsättning att företagets totala antal omräknade slaktsvinsplatser – enligt omräkningsfaktorn 6,5 slaktsvinsplatser per suggplats – inte ökar.

Vid samtidig om- och tillbyggnad för svinproduktion bör stöd kunna lämnas för ombyggnaden under förutsättning att den avser en separat stallbyggnad som är åtskild från den byggnad där kapacitetsökning sker. För att ombyggnaden ska kunna anses vara fristående från utökningen bör den inte leda till byte av svinslag. Kombinerad produktionsomläggning med kapacitetshöjande investering bör stöd således inte lämnas för ombyggnad som medför byte av slag av svin, även om antalet omräknade slaktsvinsplatser i det aktuella stallet inte ökar.

Vid övergång från traditionell smågrisproduktion till produktion via så kallad suggring, bör inte enbart antalet suggplatser i stallet läggas till grund för bedömningen av om utökning sker eller inte sker. Produktionen före respektive efter investeringen, mätt i antalet smågrisar per år, bör vara avgörande för bedömningen.

Vid bedömning av antalet svinplatser före investeringen bör endast medräknas de platser som faktiskt används vid ansökningstidpunkten. Om platser inte används vid denna tidpunkt på grund av sjukdom, att företaget nyligen övertagits, eller annan orsak, kan platserna dock medräknas om det aktuella stallet är fullt funktionsdugligt utan att där görs investeringar.

Av föreskrifterna framgår att man i mål 1-området kan lämna stöd för traditionell produktion så länge produktionen inte överskrider den omfattning som är stödberättigad inom systemet för långsiktigt stöd på nationell nivå till jordbruket i de nordliga områdena i Sverige¹. Innan investeringsstöd beviljas bör länsstyrelsen undersöka (via Jordbruksverkets årliga rapportering om stödordningen) om det nationella bidraget kan lämnas i full utsträckning, eller om man där kommer att införa begränsningar. Investeringsstöd för ökad traditionell produktion bör inte lämnas om det nationella stödet ska begränsas.

Sektorn för fågelkött

Vid stöd för investeringar som leder till utökning av produktionen inom sektorn för fågelkött bör sökanden verifiera, med leveransavtal eller liknande, att det finns avsättning för produktionen.

Sektorerna för spannmål och oljeväxter

Av föreskrifterna framgår att vissa investeringar som avser spannmål kan räknas som djurproduktion och därmed inte ingå i spannmålssektorn. Förutsättningen för en sådan hantering är att investeringen används på gårdsnivå, vilket torde vara fallet om spannmålen odlas och används i nära anslutning till anläggningen.

Allmänna råd till 18 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsföretag

Femårsregel

Att sluta använda investeringen, t.ex. om lönsamheten upphört, bör vara tillåtet, eftersom den då inte används för annat ändamål. En överlåtelse till ny ägare är tillåtet enligt bestämmelsen om inte stödmottagaren eller annan part får en otillbörlig förmån. Om den nye ägaren inte ska använda investeringen, eller använda den för annat ändamål så att syftet med stödet inte uppfylls, bör stödet krävas tillbaka om förändringen sker i nära anslutning till överlåtelsen. Man bör inte komma t.ex. två år efteråt och kräva pengar av stödmottagaren för att den nye ägaren gör ändringar.

---

¹ Kommissionens beslut av den 28 februari 1996 om systemet för långsiktigt stöd på nationell nivå till jordbruket i de nordliga områdena i Sverige, K(95) slutlig.

Allmänna råd till 23 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Investeringar som påbörjats innan ansökan om stöd inlämnats

Om den totala investeringen kan delas upp i självständiga delar, t.ex. ladugård respektive ungdjursstall är det inte nödvändigt att neka stöd till hela investeringen för att en del utförts och betalats innan ansökan om stöd lämnats in. Stöd bör däremot inte lämnas om investeringen avser en sammanhängande enhet där en viss del av kostnaden har betalats före det att ansökan kommit in till länsstyrelsen.

Allmänna råd till 24 och 25 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Genomförandetid

Tidpunkten för ansökan om slututbetalning bör vara två år och tre månader räknat från beslutsdatum.

Allmänna råd till 26 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Tidpunkt för begäran om slutlig utbetalning

Motiven för att medge att begäran om slututbetalning får lämnas vid en annan tidpunkt bör bedömas restriktivt om tiden kommer att överstiga två år från beslutsdatum. Härvid bör även tidpunkten för programperiodens slut beaktas.

För att medge en ändring av tidpunkten bör normalt krävas att stödmottagaren har motiverat varför tidpunkten inte kan hållas och uppgett en ny tidpunkt för när begäran om slututbetalning kan lämnas. Enligt föreskrifterna krävs inte ett nytt beslut med justerad tidpunkt utan länsstyrelsens beslut om utbetalning är tillräckligt även som godkännande av ändrad tidpunkt. Om tiden mellan en begäran om senarelagd sluttidpunkt och slututbetalningen är längre än ett par veckor bör dock ett separat beslut om ändrad tidpunkt fattas för att undanröja eventuella tveksamheter om vilken tidpunkt som gäller.

Allmänna råd till 27 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Delutbetalning av stöd

Länsstyrelsen bör vara restriktiv med att medge extra delutbetalningar eftersom delutbetalningar medför merarbete och ökad risk för misstag genom att en faktura redovisas mer än en gång. Motiven för att medge extra delutbetalning kan vara t.ex. att delbeloppet är stort och företagets ekonomi ansträngd. Det kan också vara längre, ofrivilliga uppehåll i investeringarna.

En delutbetalning bör inte vara större än att den beräknade sista utbetalningen är tillräckligt stor för att motivera stödmottagaren att slutföra investeringarna. Den sista utbetalningen bör därför inte vara lägre än ca 25 000 kr.

Allmänna råd till 28 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Redovisning av investeringsutbetalningarna

Länsstyrelsen bör kräva att redovisningen är i god ordning och lättläst. Fakturakopior och betalkvitton bör vara tydliga och numrerade i kronologisk ordning efter betalningsdatum. Är redovisningen bristfällig bör sökanden anmodas att rätta bristerna med risk för att utbetalningen av stödet annars senareläggs eller nekas.

Endast utbetalningar som avser stödberättigande investeringsutbetalningar bör vara redovisade. Om stödmottagaren redovisat utbetalningar som inte är stödberättigande bör länsstyrelsen beakta att det kan vara aktuellt med en åtalsanmälan.

Allmänna råd till 29 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Besiktning

För investeringsstöd som uppgår till 200 000 kr eller mer krävs enligt föreskrifterna att en besiktning (administrativ kontroll på plats) har gjorts innan slututbetalning sker och att det av besiktningsprotokollet framgår att investeringen stämmer överens med beslutet om stöd och underlagen för detta. Det är lämpligt att besiktningen görs när större delen av investeringen är färdigställd. Om det bedöms nödvändigt att ett besök görs i ett tidigt skede då mycket återstår innan investeringen är färdigställd, bör ett uppföljande besök göras före slututbetalningen när investeringen är genomförd.

Besiktning av stöd som uppgår till mindre än 200 000 kr bör väljas ut efter riskbedömning. Vid riskbedömningen bör länsstyrelsen väga in faktorer som t.ex. stödets storlek, slag av investering och i vilken mån företaget och förhållandena är kända av länsstyrelsen. En viss andel bör väljas ut genom slumpmässigt urval. Andelen besiktningar – minst vart femte stödärende – bör beräknas på årsbasis och andelen behöver således inte uppnås vid varje utbetalningsomgång.

Allmänna råd till 30 § och 31 § 4 Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Regional genomförandeplan

Jordbruksverket har beslutat om giltighetstiden för regionala genomförandeplaner under programperioden. Eftersom förutsättningarna för genomförandet av åtgärder kan ändras bör genomförandeplanen uppdateras för att spegla de ändrade förutsättningarna. Enligt föreskrifterna ska planen bl.a. innehålla urvalskriterier för beslut om stöd. Urvalskriterierna bör omfatta länsstyrelsens prioriteringsordning.

Allmänna råd till 33 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Namnteckningsprover

Listorna med namnteckningsprover från länsstyrelsen bör uppdateras allteftersom personerna på listan ändras.

Allmänna råd till 34 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:80) om investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag

Undantag från bestämmelserna i föreskrifterna

Då länsstyrelsen eller stödmottagaren bedömer att ett undantag från bestämmelserna är motiverat bör begäran om undantag underställas Jordbruksverket vari de särskilda skälen för undantag redovisas.

MATS PERSSON

Thérèse Ljungquist